ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

РЎЙХАТГА ОЛИНДИ
№ вм – 343 - 5А340606 – 2.08
« 1 » Июль **2003 й**

«ТАСДИҚЛАНДИ»
Ўзбекистон Республикаси

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

____

« 8 » Июль **2003 й**

ИНВЕСТИЦИОН ТАҲЛИЛ
ДАСТУР

Олий таълимнинг 340000 —«Бизнес ва бошқарув» таълим соҳасидаги 5А3406012 - «Капитал қўйилмаларни молиялаштириш ва уларнинг мониторинга» магистратура мутахассислиги учун

Тошкент-2003

Тузувчилар: доц. Жўраев А. С.
к.ўқ. Жабборов А.

Такризчилар: проф. Ғозибеков Д. Ғ.
доц. Каримов Н. Ғ.

Бугунги иқтисодий ҳолат ва унинг янада юксалиши барча моддий ва молиявий ресурслардан самарали фойдаланишни тақозо этади. Бу эса ўз навбатида уларни таҳлил этиш билан чамбарчас боғлиқдир.

Мазкур дастурда иқтисодиётимизга жалб этилаётган инвестициялардан самарали фойдаланишнинг таҳлили, инвестицион лойиҳаларнинг самарадорлигини аниқлаш услубиёти моҳияти очиб берилган. Инвестицияларни режалаштиришда лойиҳаларнинг ўрни ва уларни амалга ошириш шарт-шароитлари кўрсатиб берилган. Унда маъруза, амалий (семинар) машғулотлар, мустақил таълим мавзулари ва ўрганиладиган саволлар ўз аксини топган. Дастурда фанни ўрганишга оид узбек, рус ва инглиз тилларида чоп этилган асосий ва қўшимча адабиётлар рўйхати берилган. Компьютер ўқув дастурлари, интернет тармоғи сайтлари рўйхати илова килинган.

Дастурнинг аҳамиятли жиҳати шундаки, унда инвестицияларнинг самарадорлигини аниқлаш усуллари жаҳон амалиётида қабул қилинган кўрсаткичлар тизими бўйича кўриб чиқилган.

Мазкур дастур магистрантларни инвестицияларнинг самарадорлигини таҳлил этиш ва баҳолаш жараёнлари билан боғлиқ масалалар юзасидан чуқур назарий билимлар билан қуроллантириш имкониятини беради.

Сегодняшнее экономическое состояние и его развитие обусловливает эффективное использование материальных и финансовых ресурсов. Это тесно связано с их анализом.

В этой программе раскрыта методология определения эффективности инвестиционных проектов во всех сферах, а также эффективное использование инвестиций, привлекаемых в экономику, показана роль, проектов в планировании инвестиций и условия их реализации. В ней отражена тематика лекций, семинарских занятий и самостоятельных работ, а также рассматриваемые на них вопросы. В программе приводится список литературы на узбекском, русском и английском языках, прилагается список сайтов из сети Интернета.

Значимость программы заключается в том, что определение эффективности инвестиций рассматривается по принятой в мировой практике системе показателей.

Учебная программа содействует освоению магистрантами необходимых знаний относительно вопросов, анализа и оценки эффективности инвестиций.

Todayës economic condition and their development causes an effective utilization of material and financial resources. It is closely connected to their analysis.

In this program the methodology definition of investment projects efficiency in all spheres, and also an effective utilization of involved investments is opened. The role of the projects in planning the investment and a condition of their realization is shown. It includes the subjects of lecture, seminars and independent projects and investigated questions are reflected. The list of the literature in Uzbek, Russian and English language has resulted the program. The list of sites from a network the boarding School is applied.

The Importance of the program is that definition efficiency of the investment is examined on the system of parameters accepted in global
practice.

The curriculum creates an opportunity for masterës to master knowledge concerning the questions connected by the analysis and an estimation of efficiency of investments.

Дастур Тошкент Молия институти Илмий Кенгашида муҳокама қилинган ва нашрга тавсия этилган (2003 йил 25 апрель 9-сонли баённома)

Дастур Ўзбекистан Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги олий ўқув юртлариаро илмий-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгаш мажлисида муҳокама қилинган ҳамда нашрга тавсия этилган (2003 йил 1 июль 37-сонли мажлис баёни).

1. СЎЗ БОШИ

Мамалакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг асосий йўналишларидан бири инвестиция фаолиятини кучайтириш ҳамда янги ишлаб чиқариш кучларини ташкил этиш учун хорижий инвестицияларни кенг жалб этиш ҳисобланади. Бу жараёнларда инвестиция фаолиятини амалга ошириш билан боғлиқ барча иқтисодий - молиявий хизматларнинг аҳамияти ўсади, инвестиция харажатларининг самарадорлигини ошишида молия - банк тизимининг роли кучаяди. Бундай шароитда инвестицион таҳлил ўзига хос долзарблик касб этади.

Ўқув фанининг мақсад ва вазифалари, бошқа фанлар билан ўзаро боглаииши

«Инвестицией таҳлил» фанини ўқитишнинг асосий мақсади магистрантларни инвестиция лойиҳаларини макродаражада таҳлил этиш, уларни иқтисодий самарадорлиги ва молиявий даромадлилиги нуқтаи назардан баҳолашга, иқтисодиётимизнинг устувор тармоқларига киритиладиган инвестицион ресурсларнинг самарадорлигини таҳлил этишга ўргатишдир. Бу мақсаддан келиб чиққан ҳолда фаннинг асосий вазифаси инвестиция лойиҳаларини иктисодий баҳолаш, таҳлил этиш, лойиҳалар таҳлилининг янги усуллари бўйича билимлар бериш, лойиҳаларни молиялаштиришга қабул қилиш борасида қарорлар қабул қилишга ўргатиш ҳисобланади. Мазкур фан инвестиция лойиҳалари таҳлили ва техник экспертизаси, лойиҳа-смета иши, давлат инвестиция сиёсати, инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш механизми, инвестиция лойиҳалари мониторинги, банкларда ҳисоб ва тўлов тизими, халқаро валюта ва ҳисоб операциялари, инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш ва уларнинг мониторинги каби фанлар билан узвий боғлиқдир. Шунинг учун ҳам магистрантлар юқорида қайд қилинган фанларни пухта ўзлаштиришлари талаб этилади.

Ўқув фани бўйича билим, кўникма ва малакаларга талаблар

Мазкур фанни ўрганиш жараёнида талабалар тегишли билим, кўникма ва малакаларга эга бўлишлари лозим.

Талабалар умумназарий фанлардан олган билимлари билан бир қаторда инвестиция соҳасига оид қонунчилик, инвестиция лойиҳаларини экспертизадан ўтказиш тартибидаги ўзгаришлардан хабардор бўлишлари лозим.

"Инвестицион таҳлил" ўқув фани бўйича магистрантлар қуйидаги масалалар бўйича чуқур билимларга эга бўлишлари лозим:

- инвестицияларни баҳолаш тушунчаси, иктисодий таҳлилнинг асосий йўналишларини;
- тармоқларда инвестицияларни макродаражада таҳлил этишни;
- инвестиция ресурслари ва ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар нархларини белгилашни;
- харажатлар баҳосини таҳлил этишни;
- хўжалик фаолияти таҳлили бўйича асосий ҳисобот турларини;
- инвестицияларни баҳолаш усулларини;

- иқтисодий таҳлил ва иқтисодий самарадорлик кўрсаткичларини;
- ноаниқлик шароитларда лойиҳаларни иқтисодий баҳолашни;
- лойиҳаларнинг иқтисодий самарадорлигини баҳолашни.

Магистрантлар мазкур ўқув фани бўйича юқорида кўрсатилган

масалалар бўйича назарий билимларга эга бўлиш билан бирга уларни амалиётда қўллай олишлари ҳамда янгиликларни ўзлаштира билишлари керак. Шунингдек, улар компьютерлардан ва бошқа замонавий ахборот технологияларидан фойдаланиш асосларини ўргатувчи фанларни ҳам ўзлаштиришлари керак.

Ўқитиш жараёнида назарий билим билан амалиётни солиштириш усулларини, талабаларнинг мустақиллигини таъминловчи ўқув жараёнини, билим ва илмга бўлган қизиқишини ташкил қилиш билан бирга уларнинг мустақил билим олишига шароит яратиб бериш керак.

Амалий, семинар ва лаборатория машғулотлари бўйича бажариладиган ишлар миқдорига минимал талаблар

Решчи ўқув дастурида келтирилган амалий (семинар) машғулотлар мавзулари юзасидан магистрантлар тегишли мавзулар бўйича конспектлар олишади, рефератлар ҳамда мустақил ишлар тайёрлашади за амалиёт ўқитувчиси назоратида улар юзасидая оғзаки суҳбатдан ўтадилар. Ушбу талаблар амалий машғулотлар мавзуларида курсив билан кўрсатилган саволлар бўйича магистрантларнинг даре жараёнини тўлиқ ўзлаштиришларини белгилаб беради.

Машғулотлар ҳажми бўйича тавсиялар

Ўқув режасида фанга жами 120, шу жумладан, 40-маъруза, 40-амалий, 40-мустақил таълим соатлари ажратилган.

Ўқув жараёнида режага мувофиқ олдин маъруза, кейин амалий машғулот ўтказилади. Ўтилган мавзулар бўйича магистрантларнинг мустақил ўрганиши учун алоҳида мавзулар бўйича уй вазифалари берилади. Магистрантларнинг олган билимларини аниқлашда оғзаки ёки ёзма усуллар қўлланилади.

Талабалар билимини баҳолаш учун ўтказиладиган назорат тадбирлари миқдори

Ушбу фан бўйича талабалар билимини баҳолаш ўқув рейтинг тизими бўйича жорий, оралиқ ва якуний баҳолашда йиғилган баллар асосида белгиланади.

Фанни ўқитишнинг ҳар бир семестрида икки маротаба жорий, икки маротаба оралиқ ва бир маротаба якуний баҳолаш амалга оширилади. Агар фан бир неча семестр давомида ўқитилиши кўзда тутилса, олдинги семестрлар ниҳоясида якуний баҳолаш оғзаки ёки тест усулида охирги семестрда эса якуний баҳолаш фақат ёзма иш усулида амалга оширилади.

Компьютер, информацией ва бошқа замонавий ўқитиш технологияларини қўллаш

Қуйидагилар «Инвестицион таҳлил» фанини ўқитишнинг компьютер, ахборот ва бошқа замонавий ўқитиш технологияларининг таркибий қисмлари ҳисобланади.

- ўқув мақсадлари ва вазифалари каталогини ишлаб чиқиш;
- ўқув мақсадларини тест (назорат) топшириқларига кўчириш;
- тарқатма материаллардан, тестлар тўпламидан, сайт ва компьютер дастурларидан фойдаланиш;
- режалаштирилган мақсадларни бажарилишини баҳолаш.
  Магистрантларга фанни замонавий усулда ўргатиш, уларнинг мустақил билим олишига шароит яратиш ҳамда олган билимини мустақил равишда баҳолаш учун қуйидагилардан фойдаланилади;
- магистрантларни олдиндан тарқатма материаллар билан таъминлашга эришиш;
- магистрантларга ўз билимини ўзи баҳолаш учун шароит яратиб бериш;

– магистрантларнинг билимини таянч иборалар асосида баҳолашни жорий қилиш;
– магистрантларни кичик гуруҳларга бўлиб ўқитувчилар раҳбарлигида мустақил билим олишга ўргатиш ва ҳ. к.

Мазкур фанни ўқитишда инвестиция соҳасига тегишли қонунлар, ҳукумат қарорлари, банкларда инвестиция лойиҳаларини баҳолаш бўйича меъёрий ҳужжатлар, низомлар ва инвестиция лойиҳаларини баҳолашнинг ЮНИДО услубиёти ва компьютер дастурларидан, янги компьютер технологиялардан, тарқатма материаллардан, тестлар тўпламидан хам фойдаланиш мумкин.

Иш дастурини тузишга оид услубий тавсиялар

Мазкур фан "Инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш ва комплекс экспертиза қилиш" мутахассислигига биринчи семестрда, "Капитал қўйилмаларни молиялаштириш ва уларнинг мониторинги" мутахассислигига иккинчи семестрда, «Инвестиция фаолиятини молиялаштириш» мутахассислигига учинчи семестрда ва "Давлат инвестициялари" мутахассислигига тўртинчи семестрда ўқитилиши мулжалланган. Таълим жараёнида банкларда инвестиция лойиҳаларини таҳлил этиш бўйича тавсияномалар, низомлар, инвестиция фаолиятига тегишли қонунлар, қарорлар, инвестиция дастурлари ва компьютер дастурларидан ҳам фойдаланиш мақсадга мувофиқ.

2. ФАН ДАСТУРИ

«Инвестицион таҳлил» фани бўйича ўқиладиган маёьруза машғулотлари мавзулари

Фаннинг предмсги ва мазмуни. Инвестицион таҳлилнинг асосий йўналишлари ва инвестицияларни баҳолаш жараёни

Фаннинг предмети ва вазифалари, таркибий тузилиши ҳамда бошқа фанлар билан ўзаро боғлиқлиги. Инвестицион таҳлилнинг мақсади, фаолият доираси ва асосий йўналишлари. Иштирокчи томонларнинг манфаатлари. Жамият манфаатдорлиги. Инвестиция қарорларининг асосий мезонлари. Тармоқларга киритилаётган инвестициялар таҳлили. Истеъмол учун зарур ресурслар ва ишлаб чщариладиган махсулотнинг нархларини аниклаш. Лойихаларнинг муддати ва уларни горизонт режалаштириш. Инвестиция лойихаларини бахолашга турли мутахассисларининг жалб этилиши. Инвестицияларни бахолаш даври ва жараёни.

Инвестицион таҳлилда харажатларни баҳолаш мсханизми

Устувор инвестиция лойиҳалари харажатларини баҳолаш. Лойиҳалар таъсирчанлиги таҳлили. Тўлиқ инвестиция харажатлари. Бошланғич инвестиция харажатлари. Корхоналарни файдаланишга топшириш давридаги зарурий инвестициялар. Ишлаб чикариш харажатлари. Асосий капитал. Асосий капитэлга инвестиция харажатлари. Соф айланма капитал. Маблағлар олиш ҳисоб-китоблари (дебиторлар). Товар моддий %ахиралар. Касса ва банк нақд маблағлари. Тўлов ҳисоб-рақамлари (кредитерлар). Соф айланма капиталга бўлган эҳтиёжлар ҳисоб-китоби. Ишлаб чиқариш харажатлари моддаларини аниклаш. Ишлаб чиқариш харажатлари салмоғи. Тўғри ва эгри харажатлари. Маркетинг харажатлар. Сотиш ва савдо хизмати харажатлари. Маъмурий харажатлар.

Хўжалик фаолияти таҳлили бўйича ҳисоботларнинг асосий турлари

Хўжалик фаолияти таҳлилининг асосий тамойиллари ва таҳлил учун зарурий ҳужжатлар таркиби. Соф даромад ҳақида ҳисобот, унинг мазмуни ва таҳлили. Дебиторлик ва кредиторлик қарзлари тўғрисида ҳисобот. Баланс ҳисоботи, унинг

мазмуни ва таҳлили. Маблаелар манбалари ва улардан фойдаланиш, (Молиявий режалаштириш учун реал пул окими).

Инвестицион қўйилмаларни иқтисодий баҳолаш кўрсаткичлари ва услубиёти ва

Инвестицион қўйилмаларнинг самарадорлик кўрсаткичлари. Лойиҳаларни иқтисодий баҳолашнинг оддий усуллари ва уларни қўллаш имкониятлари. Капитал қўйилмаларнинг таққослама иқтисодий самарадорлик коэффициентлари. Инвестицион лойщларнинг самарадорлигини бахолашда инфляция, риск, ноаникликларни хисобга олиш. Микро ва макро даражада капитал кўйилмаларнинг самарадорлигини бахолаш. Капитал кўйилмаларни худуд тармоклар бўйича бахолаш.

Халқаро кўрсаткичлар тизими бўйича инвестицияларнинг самарадорлигини баҳолаш

Дисконтлаштириш тушунчаси. Инвестициялар самарадорлигини баҳолашнинг динамик усуллари: даромаднинг ички меъёри кўрсатикичи, соф жорий қиймат кўрсаткичи, инвестицияларнинг рентабеллиги кўрсаткичи, инвестицияларни дисконтланган қоплаш муддати кўрсаткичи. Уларни қўллаш ва ҳисоблаш услублари. Инвестицион ҳўйилмаларнинг энг яхгии вариантини таплашнинг иқтисодий асосланиши. Инвестицияларнинг иктисодий, тижорат ва бюджет самарадорликлари. Инвестициялар самарадорлигига солиқ, риск ва инфляциянинг таъсирини баҳолаш.

Инвестицион кредитлар ва уларнинг самардорлигини баҳолаш

Кредитор ва тадбиркор. Уларнинг ўзаро муносабатлари. Кредитнинг таъминланганлиги, тўловлилиги, муддатлилиги ва қайтишлилиги. Тадбиркор (қарз олувчи) нуқтаи назаридан кредитнинг самарадорлиги. Кредитнинг кредитор (қарз берувчи) нуқтаи назаридан самарадорлиги. Кредитор ва царз олувчининг манфаатлари. Солиц имтиёзларининг инвестицион кредит самарадорлигига таъсирини бауолаш.

*** Инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш**

Лойиҳаларни турлиманбалар эвазига молиялаштириш. Акциядорлик капитали. Қарз маблағлари ҳисобига молиялаштириш: кисқа муддатли ссудалар, узок, муддатли ссудалар. Лизинг асосида молиялаштириш. Капитал қиймати. Харажатларни молиялаштиришнинг молиявий сиёсатга таъсири. Ижтимоий сиёсат ва молиялаштириш соодасидаги цонуниятлар: молиявий ташкилотлар. Аралаш инвестициялаш. Лойщаларни венчурли молиялаштириш. Ипотека кредити.

Молиявий самарадорлик кўрсаткичлари

Молиявий кўрсаткичларнинг лойиҳа самарадорлигини аниқлашдаги аҳамияти. Рентабеллик кўрсаткичлари. Айланувчанлик кўрсаткичлари. Молиявий барҳарорлик кўрсаткичлари. Ликвидлик кўрсаткичлари.

Инвестицион лойиҳаларда рисклар ва уларнинг таҳлили

Инвестиция лойиҳаларини баҳолашда маълумотларнинг тўғрилиги ва аниқлиги. Риск турлари. Рискларнинг келиб чиқиш сабаблари ва уларни аниқлаш йўллари. Лойиҳа қатнашчилари ўртасида рискларнинг тақсимланиши. Инвестицион лойщаларнинг таъсирчанлиги тщлили. Зарарсизлик нуқтаси таҳлили. Инвестиция рисклари таҳлили. Уларни ҳисоблаш усуллари. Рискларни олдини олиш чора-тадбирлари.

Ҳудудларнинг инвестицион таҳлили

Ҳудудлар иқтисодиётидаги инвестицион қўйилмалар ва уларнинг таркиби. Ҳудудларнинг инвестиция сиёсати ва унинг йўналиши. Ҳудудларнинг иқтисодий ва ижтимоий аҳволи нуқтаи назаридан лойиҳаларни кенг миқёсида баҳолаш. Лойиҳанинг ҳудудлар иқтисодиётининг ривожланишига таъсирини баҳолаш. Ҳудудларни инвестициялашни таққослама баҳолаш. Ҳудудларнинг инвестицияларни жалб этиш имкониятларини баҳолаш.

Инвестицияларнинг лойиҳавий таҳлили

Лойиҳавий таҳлилнинг аҳамияти ва уни олиб бориш босқичлари. Лойиҳанинг иқтисодий жиҳатдан асосланиши. Лойиҳанинг сиёсий таҳлили. Лойиҳа бўйича экологик таҳлил олиб бориш. Лойиҳанинг ижтимоий таҳлили. Лойиҳани амалга оширишнинг мамлакат ижтимоий-иқтисодий аҳволига таъсирининг салбий ва ижобий оқибатлари.

3. АМАЛИЙ (СЕМИНАР) МАШҒУЛОТЛАР МАВЗУЛАРИНИНГ ТАХМИНИЙ РЎЙХАТИ

Инвестицион тақлилнинг асосий йўналишлари ва инвестицияларни баҳолаш жараёни

Инвестицион таҳлилнинг мақсади, фаолият доираси ва асосий йўналишлари. Иштирокчи томонларнинг манфаатлари. Жамият манфаатдорлиги. Инвестиция қарорларининг асосий мезонлари. Тармоқларга киритилаётган инвестициялар таҳлили. Истеъмол учун зарур ресурсларнинг ва ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг нархларини аниқлаш. Лойиҳаларнинг муддати ва уларни горизонтал режалаштириш. Инвестиция лойиҳаларини баҳолашга турли мутахассисларининг жалб этилиши. Инвестицияларни баҳолаш даври ва жараёни.

Инвестицион таҳлилда харажатларни баҳолаш механизми

Устувор инвестиция лойиҳалари харажатларини баҳолаш. Дойиҳаларнинг таъсирчанлиги таҳлили. Тўлиқ инвестиция харажатлари. Бошланғич инвестиция харажатлари. Корхоналарни фойдаланишга топшириш давридаги зарурий инвестициялар. Ишлаб чиқариш харажатлари. Асосий капитал. Асосий капиталга инвестиция харажатлари. Соф айланма капитал. Маблағлар олиш хисоб-китоблари (дебиторлар). Товар моддий захиралар. Касса ва банк накд маблағлари. Тўлов ҳисоб-рақамлари (кредиторлар). Соф айланма капиталга бўлган эхтиёжлар ҳисоб-китоби. Ишлаб чиқариш харажатлари моддаларини аниқлаш. Ишлаб чиқариш харажатлари салмоғи. Тўғри ва эгри харажатлари. Маркетинг харажатлари. Сотиш ва савдо хизмати харажатлари. Маъмурий харажатлар.

Хўжалик фаолияти таҳлили бўйича ҳисоботларнинг асосий турлари

Хўжалик фаолияти таҳлилининг асосий тамойиллари ва таҳлил учун зарурий ҳужжатлар таркиби. Соф даромад ҳақида ҳисобот, унинг мазмуни ва таҳлили. Дебиторлик ва кредиторлик қарзлари тўғрисида ҳисобот. Баланс ҳисоботи, унинг мазмуни ва таҳлили. Маблағлар манбалари ва улардан фойдаланиш (Молиявий режалаштириш учун реал пул оқими).

Инвестицион қўйилмаларни иқтисодий баҳолаш кўрсаткичлари ва услубиёти

Инвестицион қўйилмаларнинг самарадорлик кўрсаткичлари. Лойиҳаларни иқтисодий баҳолашнинг оддий усуллари ва уларни қўллаш имкониятлари. Капитал қўйилмаларнинг таққослама иқтисодий самарадорлик коэффициентлари. Инвестицион лойиҳаларнинг самарадорлигини баҳолашда инфляцияни ҳисобга олиш. Микро ва макро даражада капитал қўйилмалар самарадорлигини баҳолаш. Капитал қўйилмаларни ҳудуд ва тармоклар бўйича баҳолаш.

Халқаро кўрсаткичлар тизими бўйича инвестицияларнинг самарадорлигини баҳолаш

Дисконтлаштириш тушунчаси. Инвестициялар самарадорлигини баҳолашнинг динамик усуллари: даромаднинг ички меъёри кўрсаткичи, соф жорий қиймат кўрсаткичи, инвестицияларнинг рентабеллиги кўрсаткичи, инвестицияларни дисконтланганган қоплаш муддати кўрсаткичи. Уларни қўллаш ва ҳисоблаш услублари. Инвестицион қўйилмаларнинг энг яхши вариантини танлашнинг иқтисодий

асосланиши. Инвестицияларнинг иқтисодий, тижорат ва бюджет самарадорликлари. Инвестициялар самарадорлигига солиқ, риск ва инфляциянинг таъсирини баҳолаш.

Инвестицион крсдитлар ва уларнинг оамардорлигини баҳолаш

Кредитор ва тадбиркор. Уларнинг ўзаро муносабатлари. Кредитнинг таъминланганлиги, тўлоачилиги, муддатлилиги ва қайтишлилиги. Тадбиркор (қарз олувчи) нуқтаи назаридан кредитнинг самарадорлиги. Кредитнинг кредитор (қарз берувчи) нуқтаи назаридан самарадорлиги. Кредитор ва қарз олувчининг манфаатлари. Солиқ имтиёзларининг инвестицион кредит самарадорлигига таъсиринй баҳолаш.

Инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш

Лойиҳаларни турли манбалар эвазига молиялаштириш. Акциоядор капитали. КаР3 маблағлари ҳисобига молиялаштириш: қисқа муддатли ссудалар, узоқ муддатли ссудалар. Лизинг асосида молиялаштириш. Капитал қиймати. Харажатларни молиялаштиришнинг молиявий сиёсатга ё таъсири. Ижтимоий сиёсат ва молиялаштириш соҳасидаги қонуниятлар: молиявий ташкилотлар. Аралаш инвестициялаш. Лойиҳаларни венчурли молиялаштириш. Ипотека кредита.

Молиявий самарадорлик кўрсаткичлари

Молиявий кўрсаткичларни лойиҳа самарадорлигини аниқлашдаги ўрни ва аҳамияти. Рентабеллик кўрсаткичлари. Айланувчанлик кўрсаткичлари. Молиявий барқарорлик кўрсаткичлари. Ликвидлик кўрсаткичлари.

Инвестицион лойиҳаларда рисклар ва уларнинг таҳлили

Инвестиция лойиҳаларини баҳолашда маълумотларнинг тўғрилиги ва аниқлиги. Риск турлари. Рискларнинг келиб чиқиш сабаблари ва уларни аниқлаш йўллари. Лойиҳа қатнашчилари ўртасида рискларнинг тақсимланиши. Инвестицион лойиҳаларнинг таъсирчанлиги таҳлили. Зарарсизлик нуқтаси таҳлили. Инвестиция рисклари таҳлили. Уларни ҳисоблаш усуллари. Рискларни олдини олиш чора-тадбирлари

Ҳудудларнинг инвестицион таҳлили

Ҳудудлар иқтисодиётидаги инвестицион қўйилмалар ва уларнинг таркиби. Ҳудудларнинг инвестиция сиёсати ва унинг йўналиши. Ҳудудларнинг иқтисодий ва ижтимоий аҳволи нуқтаи назаридан лойиҳаларни кенг миқёсда баҳолаш. Лойиҳанинг худудлар иқтисодиёти ривожланишига таъсирини баҳолаш. Ҳудудларни инвестициялашни таққослама баҳолаш. Ҳудудларнинг иивестицияларни жалб этиш имкониятларини баҳолаш.

Инвестицияларнинг лоймҳавий таҳлили

Лойиҳавий таҳлилнинг аҳамияти ва уни олиб бориш босқичлари. Лойиҳанинг иқтисодий жиҳатдан асосланиши. Лойиҳанинг сиёсий таҳлил. Лойиҳа бўйича экологик таҳлил олиб бориш. Лойиҳанинг пжтимоий таҳлили. Лойиҳани амалга оширишнинг мамлакат ижтимоий-иқтисодий аҳволига таъсирининг салбий ва ижобий оқибатлари.

Курс ищи (лойиҳасн) мавзулари рўйхати:

- Инвестиция лойиҳаларида рискларни баҳолаш.
- Инвестиция лойиҳаларини халқаро кўрсаткичлар тизими асоеида бахолаш.
- Иқтисодий таҳлилнинг асосий йўналишлари.
- Инвестиция ресурслари ва ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар нархларини белгилаш.
- Харажатлар баҳоси таҳлили.
- Хўжалик фаолияти таҳлили бўйича асосий ҳисобот турлари;
- Инвестицияларни баҳолаш усуллари.
- Инвестиция лойиҳаларининг молиявий-иқтисодий самарадорлик кўрсаткичлари.
- Лойиҳаларнинг иқтисодий самарадорлигини баҳолаш.
- Инвестицион кредитлар ва уларнинг самарадорлиги.
- Ҳудудлар инвестиция фаолияти таҳлили.
- Инвестиция лойиҳалари самарадпрлигини оп1ириш масалалари.
- Лойиҳалар экспертизасида вақг омили ва инфляцияни ҳисобга олиш.
- Капитал қўйилмаларнинг қоплашлилигини баҳолаш;
- Соф жорий қиймат кўрсаткичи, уни қўллаш ва ҳисоблаш услубиёти.
- Даромаднинг ички меъёрий кўрсаткичя, уни қўллаш ва ҳисоблаш услубиёти.
- Инвестицияларнинг рентабеллиги кўрсаткичи, уни қўллаш ва ҳисоблаш услубиёти.
- Инвестицияларни қоплаш мудцати кўрсаткичи, уни қўллаш ва ҳисоблаш услубиёти.

4. ТАВСИЯ ЭТИЛАЁТГАН МАВЗУЛАР БЎЙИЧА КЎРГАЗМА-НАМОЙИШ МАТЕРИАЛЛАРИ, ЎҚУВ ФИЛЬМЛАРИ ВА БОШҚА ДИДАКТИК МАТЕРИАЛЛАР РЎЙХАТИ

Ўқув жараёнини ташкил этишда кўргазмали воситалардан, слайдлар, диапроектор ва жадваллардан фойдаланиш кўзда тутилган. Айрим аниқ масалаларни ўрганишда шахсий компьютерлардан ҳам фойдаланиш тавсия этилади.

"Инвестицион таҳлил" фанини ўрганишда магистрантлар амалий ёрдам тариқасида инвестицияларни макродаражада таҳлил этишнинг умумий тузилишини ўрганиш бўйича чизмалар, слайдлар билан таъминланади.

Магистрантларга "Инвестицион таҳлил" фанини ўрганишда турли хил ахборот воситаларидан, шу жумладан, Интернет тизимидаги қуйидаги сайт ва электрон почталардан фойдаланиш тавсия дтилади:

http://www.ici.org/
http://www.aimr. org/
http://www.nasbic. org
http://www.bankofamerica.com/investments/
blip://energytrends.pnl.gov
http://www.calvertfoundation.org/
http://www.optionetics.com/
http://invest-faq.com/
http://www.oakinv.com/
http://www.hondurasinfo.hn/
http://www.wisebuy.co.uk/

http:// subscribe.ru
http:// www.bimk.kiev.ua
http://tininfo.bigural.ru
http:www.bashkortostan. ru
http://vuirute.iessl.ru
http://tut.by
http://megapolis.kharkov.ua
http:// www.rada.kiev.ua
http://alyona.nns.ru
http://www.hse.ru
http:// www.chtivo.ru
http:// bdg.preess.net.by

Шунингдек, Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки, инвестицион компаниялар, Хорижий инвестициялар бўйича Агентликнинг амалий материаллари, Тошкент давлат иқтисодиёт университета ва Тошкент Молия институтида тайёрланган ўқув фильмлар, дидактик материаллар ва мультимедия иловаларидан фойдаланиш тавсия этилади.

5. ЎЗЛАШТИРИШ НАЗОРАТИ

Магистрантларнинг ўзлаштиришларини баҳолаш семестр давомида мунтазам равишда олиб борилади ва жорий, оралиқ ҳамда якуний баҳолаш орқали амалга оширилади. Жорий ва оралиқ баҳолашга ажратилган баллар микдори ўқув режасида фанга ажратилган соатнинг 70 фоизи, якуний баҳолаш эса 30 фоизи микдорида белгиланган.

"Инвестицион таҳлил" фанидан магистрант тўплаши мумкин бўлган максимал балл 80 га тенг бўлиб, шундан жорий баҳолашга 28, оралиқ баҳолашга 28, якуний баҳолашга 24 балл ажратилади. Жорий ва оралиқ баҳолаш турларига белгиланган баллар қуйидаги мезонлар асосида қўйилади:

- магистрантнинг ўқув жараёнидаги давомати ва фаоллиги;
- амалий (семинар) машғулотларга тайёргарлик даражаси;
- долзарб мавзулар бўйича рефератлар ёзиши;
- мустақил таълим учун берилган назорат ишларини бажариши;
- фан бўйича кўргазмали қуролларни тайёрлаш.

Таянч ибораларга асосланган ёзма ишни ўтказиш тартиби "Рейтинг тизимини якуний баҳолаш босқичида "Ёзма иш" усулини тадбиқ этиш бўйича намунавий Низом" билан белгиланади. Семестр давомида фанлар бўйича тўпланган баллар қуйидаги ўзлаштириш кўрсаткичлари билан баҳоланади.

86 - 100 фоизгача (68,8 баллдан 80 баллгача) -"аъло";
71 - 85 фоизгача (56,8 баллдан 68,7 баллгача)- "яхши";
55 - 70 фоизгача (44 баллдан 56,7 баллгача) -"қониқарли",
55 фоиздан кам (0 дан 43,9 баллгача) -"крниқарсиз".

6. АДАБИЁТЛАР

Асосий адабиётлар

1. Ўзбекистан Республикасининг «Инвестиция фаолияти тўғрисида»ги Қонуни, 1998. 24 декабрь.
2. Ўзбекистан Республикасининг «Чет эл инвестициялари тўғрисида» ги Қонуни, 1998. 30 апраель.

3. Ўзбекистан Республикасининг «Чет эллик инвесторлар ҳуқуқларининг кафолатлари ва уларни ҳимоя қилиш чоралари тўғрисида»ги Қонуни. 1998йил, 30 апрель.
4. Каримов И.А. Ўзбекистан иқтисодийислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида. - Т.: Ўзбекистон, 1995.
5. Каримов И.А. Ўзбекистан XXI асрга интилмокда. - Т.: Ўзбекистон, 1995.
6. Президент Ислом Каримовнинг 2002 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2003 йилда иқтисодий ислохатларни чуқурлаштиришнинг асосий йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси. Халқ сўзи, 2003 йил, 18 февраль.
7. Указ Президента Республики Ўзбекистан «О мерах по совершенствованию механизма реализации проектов с иностранными инвестициями», от 9 февраля 1998 года, Финансовое законодательство Республики Ўзбекистан №3, 1998.
8. Абдуллаева Ш. 3. Пул, кредит ва банклар. - Т.: Молия, 2000.
9. Абдуллаева Ш. 3. Банк рисклари ва кредитлаш. - Т.: Молия, 2002.
10. Ангелиди М. С, Каримов Н. Г. Анализ инвестиционных проектов: Учеб. пос. Т., 2000.
11. Абрютина М.С., Грачева А.В. Анализ финансово-экономической деятельности предприятий: Учебно-практическое пособие. ~ М.: Дело и Сервис, 2001.
12. Банковское дело. Словарь: Пер. с англ. - М.: ИНФРА-М, 2001.
13. Банковские операции. Часть-2. Учетно-ссудные операции и агентские услуги банков. Под ред. О. И. Лаврушина, - Ж: ИНФРА-М., 1996.
14. Бизнес-план инвестиционного проекта: Отечественный и зарубежный опыт. Современная практика и документация: Учеб. пособие. / Под ред. В.МЛопова. - М.: Финансы и статистика, 2002.
15. Богатин Ю. В., Швандар В. А. Инвестиционный анализ. Учебное пособие для вузов - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000.
16. Бочарев В. В., Попова Р. Г. Финансово-кредитный механизм регулирования инвестиционной деятельности предприятий. Учеб. пос. — СПб.: УЭФ, 1993.
17. Бочарев В. В. Управление инвестиционным портфелем. Учеб. пос. - СПб.: УЭФ, 1997.
18. Бочарев В.В. Методы финансирования инвестиционной деятельности предприятий. ~М.: Финансы и статистика, 1998.
19. Бизнес-план. Методические материалы. / Под ред. Н.А. Колесниковой, А.Д. Миронова. - М.: Финансы и статистика, 2002
20. Вахобов А. В., Иброхимов А. Т. Молиявий таҳлил: Дарслик. - Т.: Шарқ. 2002.
21. Васильев Н. М., Катырин С. Н. Лепе Л. Н. Лизинг как механизм развития инвестиций и предпринимательства. -М.: ООО Издательство - консалтинговая компания «ДеКА», 1999.
22. Вахрин П. И. Инвестиции: Учебник. - М.: Дашков и К., 2002. Волков И.М., Грачева М.В. Проектный анализ: Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ, 1998.
23. Газибеков Д. Г., Собиров О. Ш. Лизинг и его развития в Ўзбекистане. - Т.: Молия, 2001.
24. Кольтынюк Б.А. Инвестиционное проектирование объектов социально-культурной среды: Учеб.. - С-Пб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000.
25. Ковалев В. В. Методы оценки инвестиционных проектов. — М.: Финансы и статистика, 2002.
26. Мазур И. И., Шапиро В. Д., Ольдерогге Н. Г. Управление проектами: Учеб. пос. для вузов/Под общ. ред. И.И. Мазура. - М.: Экономика, 2001. Фабоци Ф. Управление инвестициями: Пер. с англ. - М.: ИНФРА-М, 2000. Щарп У., Г.Александр, Дж. Бейли «Инвестиции». Пер. с. англ. - М.: ИНФРА-М., 1997. Виноградова Т.Н. Банковские

операции: Учебное пособие. - Ростов н/Д: Феникс, 2001. Гусева И.А. Практикум по рынку ценных бумаг. - М.: Юрист, 2000.
27. Котлер Ф. Основы маркетинга. Пер. с нем., М.,1996. Классика маркетинга /Составители Энис Б.М., Кокс К. Т., Моква ИИ- СПб: Питер, 2001.
28. Котлер Ф. Управление маркетингом/Сокр. пер. с англ. Б.А.Гольдберга - М.: Экономика, 1990.
29. Kotler P., Marketing Management Analysis Planning and Control, Englewood Cliffs, N. Y Prentice-Hall, Jnc, 1976.
30. Липсиц И.В. Коссов В.В. Инвестиционный проект: методы подготовки и анализа. - М.: БЕК, 1996.
31. Ламбен Ж.Ж. Стратегический маркетинг. Европейская перспектива: Пер с франц. - СПб.: Наука, 1996. Теория и практика антикризисного управления/Под ред. С.Г. Беляева, В.И. Кошкина - М.: ЮНИТИ, 1996. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций.
Анализ отчетности. - М.: Финансы и статистика, 1996.
32. Деньги, кредит, банки. Учебник. / Под ред. О.И. Лаврушина. М.: Финансы и статистика, 2002.
33. Ендовицкий Д.А. Комплексный анализ и контроль инвестиционной деятельности: методология и практика. / Под ред. проф. Л.Г. Гиляровский. - М.: Финансы и статистика, 2001.
34. Шеремет А.Д. Финансовый анализ в коммерческом банке / А. Шеремет, Г.Н Щербанова. - М.: Финансы и статистика, 2002.

Қўшимча адабиётлар

1. Бизнес-план инвестиционного проекта: отечественный и зарубежный опыт, современная практика и документация: Учеб. пособие. - М.: Финансы и статистика, 1997. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. Киев, 1995.
2. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов./ Пер. с англ. под ред. Л.П. Белых.- М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997.
3. Бромвич М. Анализ экономической эффективности капиталовложений: Пер. с англ. - М.: ИНФРА-М, 1996.
4. Богуславский М.М. Иностранные инвестиции: правовое регулирование.-М.: 1996.
5. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов. М.: Олимп-бизнес, 1997.
6. Буров В.П. Галь В.В. Казаков АЛ, Морошкин В.А. Бизнес-план инновационного проекта методика составления. Методическое пособие — М.: ЦИПККАП, 1997.
7. Гитман Л. Дж, Джонк М.Д. Основы инвестирования. Пер. с англ. - М.: Дело, 1997.
8. Гулямов С.С. Проектный анализ инвестиций - Т.: ГФНТИ, 1995.
9. Хеннигер Э. Крюгер Т.М. Руководство по изученного учебника Основы инвестирования. Л. Дж. Гитмана,М.Д. Джонка. Пер с англ - М.: Дело, 1997.
10. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций/А.Б. Идрисов, С.В.Картышев, А.В. Постиников. - М.: Филинь,. 1996.
11. Руководство по оценке эффективности инвестиции:Пер. с англ. пререаб и доп. -М.: ИНФРА-М., 1995.
12. Шим Джей К., Сигел Джоел Г. Финансовый менеджмент/Пер, с англ. - М.: Филинь, 1996.
13. Финансы и управление предприятием/ Под ред. А.М. Ковалевой. - М.: Финансы и статистика, 1995.
14. Маркарьян Э.А., Герасименко Г.П. Финансовый анализ. - М.: ПРИОР, 199 6.
15. Международные инвестиции и международные закупки: Учебное пособие.-СПб.; ГУЭФ, 1998.

16. Макаревич Л.М. Бизнес-план для инстранного инвестора. Методическое пособие для практического применения. - М.: Финпресс, 1998.
17. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник/Под ред. Е.С. Стояновой. - М.:Преспектива, 1996.
18. Финансовое управление компанией/Общ. Ред. Е.В. Кузнецовой. - М.: Фонд Правовая культура, 1996.
19. Четыркин ЕМ. Методы финансовых и коммерческих расчетов. - М.: Дело Лтд, 1995.
20. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга: Пер. с нем. - М.: Финансы и статистика, 1997.
21. Конкуренция и управление рисками на предприятиях в условиях рынка. - М.: Алане, 1997
22. Одинцов Б.Е. Проектирование экономических экспертных систем - М.: ЮНИТИ, 1996.
23. Ковалев В.В. Методы оценки инвестиционных проектов - М.. Финансы и статистика, 1998.